

Seat Number

MV - 103 :

Theory of General Applied Music (111530)
सैध्दांतिक उपयोजित संगीत शास्त्र

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. सर्व प्रश्न आवश्यक.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागाचा विलंबीत ख्याल लिपीबद्ध करा. 12
किंवा
 पुरिया धनाश्री रागाचा छोटा ख्याल आलापतानांसह स्वरलिपीबद्ध करा.
2. अभ्यासक्रमातील कोणत्याही रागात 'धमार' लिपीबद्ध करून त्याची तिप्पट लिहा. (फक्त स्थायी) 12
किंवा
 अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागाचा छोटा ख्याल स्वरलिपीबद्ध करा.
3. काफी किंवा भैरवी रागात एक धून स्वरलिपीबद्ध करा. 12
किंवा
 खालील तालांची संपूर्ण माहिती लिहून त्याची दुप्पट व चौपट लिहा.
 1) तिनताल 2) झपताल.
4. गायकाचे गूण-दोष विस्तृत लिहा. 12
किंवा
 उत्तर हिंदुस्थानी तालपद्धतीचे विस्तृत विवरण लिहा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन रागांची संपूर्ण माहिती लिहा. 12
 1) राग-मधुवंती 2) राग-गुजरी तोडी 3) राग-बहार.
किंवा
 दक्षिणात्य ताल पद्धतीचे संपूर्ण विवेचन करा.

Seat Number

MV - 303

Theory of General Applied Music सैध्दांतिक उपयोजित संगीत शास्त्र

(231530)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. प्रथम प्रश्न अनिवार्य आहे.
5. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावे.
6. एकूण पाँच प्रश्न सोडवावेत.
7. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. बहुपर्यायी प्रश्न.

12

- 1) श्याम कल्याण रागाचा थाट आहे.
अ) भैरव
क) कल्याण
ब) खमाज
ड) बिलावल
- 2) गोरख कल्याण रागात ह्या स्वराचा अल्प प्रयोग होतो.
अ) कोमल ग
क) पंचम
ब) शुध्द नी
ड) कोमल रे
- 3) कानडा अंग म्हणून ह्या अंगाला मानले जाते.
अ) म प गु म
क) रे प म प
ब) गु म रे सा
ड) सां नि ध प
- 4) ठुमरी गीत प्रकार संगीतात मोडला जातो.
अ) शास्त्रीय
क) उपशास्त्रीय
ब) सुगम
ड) पाश्चात
- 5) धृपद गीत प्रकार तालात गायला जातो.
अ) धमार
क) केरवा
ब) चौताल
ड) धुमाळी

Seat Number

MV - 203

Theory of General Applied Music
सैध्दांतिक उपयोजित संगीत शास्त्र
 (121530)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. जोग रागाचा बडा ख्याल व जोगकंस रागाचा छोटा ख्याल स्वरलिपीबद्ध करा? 12
 किंवा
 नट भैरव रागाचा छोटा ख्याल स्वरलिपीबद्ध करा.
2. अभ्यासक्रमातील समान मात्रांच्या दोन तालांची संपूर्ण माहिती देऊन दुप्पट, तिप्पट, चौपट करा. 12
 किंवा
 अभ्यासक्रमातील कुठल्याही एका रागात तराना किंवा तिरवट स्वरलिपीबद्ध करा?
3. शारंगदेव यांचे सांगितिक कार्य विशद करा. 12
 किंवा
 मदमाध सारंग रागाचा छोटा ख्याल 3.3 आलाप तानांसह लिपीबद्ध करा?

4. संगीतातील काकुभेदाचे महत्व सांगा.

12

किंवा

महाराष्ट्रातील लोकगीताचे प्रकार सांगा.

5. नाट्यशास्त्रकार भरत यांचे सांगितिक कार्य विशद करा.

12.

किंवा

रागालाप, रूपकालाप व आलाप्तीगान ह्याची सविस्तर माहिती लिहा?

Seat Number

MV - 104

History and Theory of Music
सैध्दांतीक संगीतशास्त्र व इतिहास
 (111540)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सीलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. सर्व प्रश्न आवश्यक.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. मंच प्रदर्शनाची मुलतत्वे सांगा. 12
 किंवा
 भारतीय संगीताच्या विकासात स्वातंत्र्योत्तर काळातील विविध संस्थांचे योगदान लिहा.
2. नाती राग वर्गीकरण पध्दतीचे विस्तृत स्पष्टीकरण लिहा. 12
 किंवा
 थाटराग वर्गीकरण पध्दती याबद्दल विस्तृत माहिती लिहा.
3. वैदीक काळातील संगीताविषयी संपूर्ण माहिती लिहा. 12
 किंवा
 सितार किंवा सारंगी या वाद्याची उत्पत्ती, इतिहास आणि विकास वर्णन करा.
4. भारतीय संगीतशास्त्राच्या इतिहासात स्वराची उत्पत्ती आणि विकास कशा प्रकारे झाला याविषयी संक्षिप्त माहिती लिहा. 12
 किंवा
 खालीलपैकी एका वाद्याची माहिती लिहून त्याचे भारतीय संगीतातील महत्व स्पष्ट करा.
5. शुध्द राग, छायालग राग व संकीर्ण राग याबद्दल विस्तृत माहिती लिहा. 12
 किंवा
 प्रबंध गायन या विषयी विस्तृत स्पष्टीकरण लिहा.

Seat Number

MV - 304

History and Theory of Music
सैध्दांतिक संगीत शास्त्र व इतिहास
(231540)

P. Pages : 2

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. पहिला प्रश्न आवश्यक.
5. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
6. एकूण पाच प्रश्न सोडवावेत.
7. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) पं. रवी शंकर ह्या वाद्यात निष्णात आहेत.

अ) रबाब	ब) तबला
क) सारंगी	ड) सतार
- 2) पं. व्यंकटमखी हे दक्षीण भारतीय संगीत पध्दतीतील ----- होय.

अ) समिक्षक	ब) संगीतज्ञ
क) उद्योजक	ड) संस्थापक
- 3) भारतीय संगीत पध्दतीत मुख्य स्वर सात आहेत तर पाश्चात्य संगीत पध्दतीत मुख्य स्वर ----- आहेत.

अ) आठ	ब) सात
क) दहा	ड) सहा
- 4) बेगम परवीन सुलताना यांचे ----- घराणे आहे.

अ) आग्रा	ब) मथुरा
क) ग्वालीयर	ड) पतीयाला
- 5) जगविख्यात बासरीवादक म्हणून ----- यांना ओळखले जाते.

अ) पं. रवीशंकर	ब) वाजीद अली शाह
क) उ. अल्लारखाँ	ड) पं. हरिप्रसाद चौरसीया

- 6) कर्नाटक संगीतात तालांच्या एकूण जाती ----- आहेत.
 अ) 07 ब) 05
 क) 081 ड) 135
- 7) 72 थाट मान्य करणारी संगीत पध्दती ----- होय.
 अ) उ. हिंदुस्थानी संगीत पध्दती ब) युरोपीयन पध्दत
 क) दक्षीण भारतीय संगीत पध्दत ड) राजस्थानी संगीत पध्दती
- 8) 'वाद्य नियोजन' हा भाग ----- प्रकाराशी निगडित आहे.
 अ) शास्त्रीय गायन ब) संगीत चिकित्सा
 क) पर्यावरण ड) ऑर्केस्ट्रा
- 9) संगीत कलावंत घडविण्यास सर्वात जास्त यशस्वी शिक्षण प्रणाली ----- होय.
 अ) शालेय शिक्षण ब) गायन शाळा
 क) कराओके पध्दत ड) गुरुशिष्य प्रणाली
- 10) तिल्लाना हा गीतप्रकार ----- सारखा आहे.
 अ) ठुमरी ब) तराणा
 क) चतुरंग ड) ख्याल
- 11) संगीत ही कला ----- ह्या प्रकारात मोडते.
 अ) दृष्य कला ब) प्रयोगात्मक कला
 क) दृकश्राव्य कला ड) लेखनिक कला
- 12) ----- हे प्रसिद्ध अवनध्द प्रकाराचे वादक होय.
 अ) सुलोचन भट्ट ब) कंकणा बॅनर्जी
 क) उ. अल्लारखाँ ड) पं. विश्वमोहन भट्ट

2. संगीताचा सर्व ललीत कलांशी आंतरिक संबंध स्पष्ट करा. 12
3. 'संगीत विज्ञान की कला' यावर आपले मत स्पष्ट करा. 12
4. पं. व्यंकटमखी यांनी 72 थाट कसे निर्माण केले हे गणिताद्वारे स्पष्ट करा. 12
5. खालीलपैकी कोणत्याही एका कलाकाराचे जीवन चरित्र लिहा. 12
- 1) पं. रवीशंकर 2) पं. हरीप्रसाद चौरसीया
 3) बेगम परवीन सुलताना
6. कर्नाटक संगीत पध्दतीची सविस्तर माहिती लिहा. 12
7. व्यक्ती, रोग, बालमानसशास्त्र याद्वारे संगीत चिकित्सा स्पष्ट करा. 12

Seat Number

MV - 204

History and Theory of Music

(121540)

P. Pages : 1

Time : Three Hours

Max. Marks : 60

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
5. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. कंठसाधना म्हणजे काय? ते सांगुन त्याच्या शास्त्राबद्दल लिहा. 12
किंवा
संगीत व अनुवंशिकता याचे महत्व विशद करा.
2. भारतीय संस्कृतीतील पारंपारिक मुल्ये यांचे संगीत शास्त्रातील योगदान लिहा. 12
किंवा
संगीत व अध्यात्म याविषयी लिहा.
3. भारतीय संगीताच्या प्रचार-प्रसारात विविध माध्यमांचे योगदान लिहा. 12
किंवा
'स्वस्थान नियम' यांवर सविस्तर लिहा.
4. संगीत व बाल मानसशास्त्र यांचा संबंध स्पष्ट करा. 12
किंवा
राजस्थानी लोकसंगीतातील वाद्यांची विस्तृत माहिती लिहा.
5. भौतिकशास्त्रानुसार ध्वनी संयोजन कसे करावे ते सांगा. 12
किंवा
दाक्षिणात्य ताल पद्धतीचे विस्तृत अध्ययन विशद करा.
